GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs /*Curso*
2026-27

1	**Dades d'identificació de l'assignatura** *Datos de identificación de la asignatura*				
Nom de l'assignatura *Nombre de la asignatura*	**CREATIVITAT INSTRUMENTAL / *CREATIVIDAD INSTRUMENTAL***				
Crèdits ECTS *Créditos ECTS*	**4**	Curs *Curso*	1er/*1º*	Semestre *Semestre*	ANUAL / ANUAL
Tipus de formació *Tipo de formación* bàsica, específica, optativa *básica, específica, optativa*	Optativa/ *Optativa*	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura *Idioma/s en que se imparte la asignatura*			Castellà i valencià / *Castellano y valenciano*
Matèria *Materia*	Formació instrumental complementària / *Formación instrumental complementaria*				
Títol Superior *Título Superior*	*Graduat en Música* / Graduado en Música				
Especialitat *Especialidad*	Instruments de l'orquestra simfònica, piano i guitarra (interpretació i pedagogia) / *Instrumentos de la orquesta sinfónica, piano y guitarra (interpretación y pedagogía)*				
Centre *Centro*	Conservatori Superior de Música Oscar Esplà d'Alacant / *Conservatorio Superior de Música Oscar Esplá de Alicante*				
Departament *Departamento*	Instruments polifònics / *Instrumentos polifónicos*				
Professorat *Profesorado*	Cristina Molina Sarrió				
e-mail *e-mail*	c.molinasarrio@iseacv.gva.es				

1.1	**Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació** *Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación*

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és desenvolupar la capacitat creativa de l'alumne. L'alumne experimentarà l'expressió creativa personal a través del seu instrument.

Els objectius de l'assignatura són:

- Estimular i potenciar la creativitat musical.
- Adquirir eines per a poder desenvolupar el potencial creatiu a través del desenvolupament de l'oïda, la comprensió musical i el control del llenguatge.
- Fomentar la desinhibició musical a través de la improvisació.
- Gaudir de l'acte creatiu grupal.

Aquesta assignatura contribuirà al perfil professional de la titulació en tant que fomentarà entorns col·lectius en els quals l'alumne puga desenvolupar la seua creativitat musical.

El objetivo principal de esta asignatura es desarrollar la capacidad creativa del alumno. El alumno experimentará la expresión creativa personal a través de su instrumento.

Los objetivos de la asignatura son:

- *Estimular y potenciar la creatividad musical.*
- *Adquirir herramientas para poder desarrollar el potencial creativo a través del desarrollo auditivo, la comprensión musical y el control del lenguaje.*
- *Fomentar la desinhibición musical a través de la improvisación.*
- *Disfrutar del acto creativo grupal.*

Esta asignatura contribuirá al perfil profesional de la titulación en tanto que fomentará entornos colectivos en los que el alumno pueda desarrollar su creatividad musical.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Coneixements de llenguatge musical, harmonia i anàlisi (nivell d'ensenyaments professionals o equivalent)

Destreses interpretatives a un nivell equivalent al de finalització dels ensenyaments professionals.

Conocimientos de lenguaje musical, armonía y análisis (nivel de enseñanzas profesionales o equivalente)
Destrezas interpretativas a un nivel equivalente al de finalización de las enseñanzas profesionales.

2 Competències de l'assignatura
Competencias de la asignatura

• Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. És convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
• *Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)*

- Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora.(CT1)
- Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament (CT2)
- Solucionar problemes i prendre decisions que responguen als objectius del treball que es realitza (CT3)
- Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació. (CT4)
- Realitzar autocrítica cap al propi acompliment professional i interpersonal (CT6)
- Utilitzar les habilitats comunicatives i la crítica constructiva en el treball en equip (CT7)
- Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments (CT8)
- Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos (CT9)
- Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional (CT13)
- Treballar de manera autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional (CT15)
- Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental (CT16)
- Contribuir amb la seua activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, i la seua incidència en els diferents àmbits i la seua capacitat de generar valors significatius (CT17)
- Disposar de recursos musicals amplis i diversos per a poder crear o adaptar peces musicals així com improvisar en diferents contextos a partir del coneixement d'estils, formats, tècniques, tendències i llenguatges diversos (CG22)
- Desenvolupar aptituds per a la lectura i improvisació sobre material musical. (CE7)

- *Organizar y planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora.(CT1)*
- *Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente (CT2)*
- *Solucionar problemas y tomar decisiones que respondan a los objetivos del trabajo que se realiza (CT3)*
- *Utilizar eficientemente las tecnologías de la información y la comunicación. (CT4)*
- *Realizar autocrítica hacia el propio desempeño profesional e interpersonal (CT6)*

- *Utilizar las habilidades comunicativas y la crítica constructiva en el trabajo en equipo (CT7)*
- *Desarrollar razonada y críticamente ideas y argumentos (CT8)*
- *Integrarse adecuadamente en equipos multidisciplinares y en contextos culturales diversos (CT9)*
- *Buscar la excelencia y la calidad en su actividad profesional (CT13)*
- *Trabajar de forma autónoma y valorar la importancia de la iniciativa y el espíritu emprendedor en el ejercicio profesional (CT15)*
- *Usar los medios y recursos a su alcance con responsabilidad hacia el patrimonio cultural y medioambiental (CT16)*
- *Contribuir con su actividad profesional a la sensibilización social de la importancia del patrimonio cultural, y su incidencia en los diferentes ámbitos y su capacidad de generar valores significativos (CT17)*
- *Disponer de recursos musicales amplios y diversos para poder crear o adaptar piezas musicales así como improvisar en distintos contextos a partir del conocimiento de estilos, formatos, técnicas, tendencias y lenguajes diversos (CG22)*
- *Desarrollar aptitudes para la lectura e improvisación sobre material musical. (CE7)*

3 Resultats d'aprenentatge
Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENENTATGE *RESULTADOS DE APRENDIZAJE*	COMPETÈNCIES RELACIONADES *COMPETENCIAS RELACIONADAS*
Desenvolupar la capacitat creativa per a expressar-se a través de l'instrument. Això és, ser capaç d'improvisar peces combinant lliurement materials formals, melòdics, harmònics i rítmics.	CT8, CG22, CE7
Desenvolupar la capacitat d'escolta musical comprensiva. Això és, ser capaç de reconéixer auditivament fragments musicals podent reproduir-los i explicar-los formal, harmònica, melòdica i rítmicament.	CT6, CE7
Saber analitzar partitures d'obres de diferents èpoques i estils i improvisar a partir d'elles, prèvia la memorització de fragments el més amplis possibles.	CT2, CE1, CE7
Ser capaços d'improvisar l'acompanyament a melodies prèviament analitzades.	CT2, CG22, CE7
Improvisar música en conjunt.	

Conéixer i aplicar una metodologia per al propi desenvolupament de la capacitat *improvisatoria. Això és, saber analitzar obres o fragments musicals, bé d'oïda bé partint de la partitura, amb comprensió dels elements que ho constitueixen, extraient els elements susceptibles d'usar-se per a improvisar. Contribuir a la desinhibició de l'alumne en la interpretació musical.	C7 CT7, CT9 CT1, CT15 CT6
Desarrollar la capacidad creativa para expresarse a través del instrumento. Esto es, ser capaz de improvisar piezas combinando libremente materiales formales, melódicos, armónicos y rítmicos. *Desarrollar la capacidad de escucha musical comprensiva. Esto es, ser capaz de reconocer auditivamente fragmentos musicales pudiendo reproducirlos y explicarlos formal, armónica, melódica y rítmicamente.* *Saber analizar partituras de obras de distintas épocas y estilos e improvisar a partir de ellas, previa la memorización de fragmentos lo más amplios posibles.* *Ser capaces de improvisar el acompañamiento a melodías previamente analizadas.* *Improvisar música en conjunto.* *Conocer y aplicar una metodología para el propio desarrollo de la capacidad improvisatoria. Esto es, saber analizar obras o fragmentos musicales, bien de oído bien partiendo de la partitura, con comprensión de los elementos que lo constituyen, extrayendo los elementos susceptibles de usarse para improvisar.* *Contribuir a la desinhibición del alumno en la interpretación musical.*	CT8, CG22, CE7 CT6, CE7 CT2, CE1, CE7 CT2, CG22, CE7 CE7 CT7, CT9 CT1, CT15 CT6

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge
Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje

Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... *Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,…*	Planificació temporal *Planificación temporal*
1. MINIMALISME, MODALISME I ALTRES ESCALES Coneixement d'escales i usos. Improvisació en modes dòric, eòlic, mixolidi, frigi i lidi. Vamps característics de cada mode. Ostinatos. Desenvolupament de motius i cèl·lules melòdiques. Acords de 5a augmentada. Escala hexatonal. Experimentació sonora. Escales pentatòniques. Ús. Mixturas. 2. SISTEMA TONAL: LA FRASE MUSICAL Creació de frases en diferents estils i posterior desenvolupament. Creació de melodies lliurement. Creació a partir de motius rítmics. Creació de motius amb notes reals. Creació de frases a partir de motius amb notes reals. Utilització de notes d'adorn: notes de pas, bordadures i apoggiatures. Adaptació de motius per enllaç harmònic, transport o canvi de nivell. Construcció de Frases-tipus: - Pregunta-resposta; Per nivells i repetició; Per progressió melòdica Tema i variacions: Anàlisi d'un tema. Diferents tractaments d'un mateix tema: variacions rítmiques, melòdiques i/o harmòniques. Continguts a nivell harmònic: Acords tríades i acords quatriades. Ús en estructures harmòniques de 4, 8 i 16 compassos. Cadències. Quarta i sisena cadencial. Use inversions de concordes i dominants secundàries. Acords alterats: 6a napolitana i 6a augmentada. 3. JAZZ Xifrat. Compàs i frasege swing. Exercicis rítmics. Cèl·lules harmòniques basades en II7 – V – I. Progressions harmòniques. Walking Bass. Voicing. Stride. Improvisació melòdica a partir de cèl·lules melòdiques. Escales principals. L'escala de blues. Improvisació a partir de standards de blues. Walking Bass. Tensions harmòniques. Ampliació de la cèl·lula II-V-I. Dominants substitutes. Dominants alterades. Escales: octatònica, alterada, mixolidia b6, lidi b7, etc	La programació s'elaborarà sobre la base dels continguts de l'assignatura que seran analitzats i treballats a partir de peces o fragments de peces que els propis alumnes suggerisquen sobre la base dels seus gustos i motivació. L'organització temporal dels mateixos estarà en funció de la seqüenciació que durà a terme el professor una vegada rebudes les propostes per part de l'alumnat durant les dues primeres semanes del curs.
1. MINIMALISMO, MODALISMO Y OTRAS ESCALAS *Conocimiento de escalas y usos. Improvisación en modos dórico, eólico, mixolidio, frigio y lidio. Vamps característicos de cada modo. Ostinatos. Desarrollo de motivos y células melódicas.* *Acorde 5a aumentada. Escala hexatonal. Experimentación sonora. Escalas pentatónicas. Uso. Mixturas.* ***2. SISTEMA TONAL: LA FRASE MUSICAL*** *Creación de frases en diferentes estilos y posterior desarrollo.* *Creación de melodías libremente. Creación a partir de motivos rítmicos. Creación de motivos con notas reales. Creación de frases a partir de motivos con notas reales. Utilización de notas*	*La programación se elaborará en base a los contenidos de la asignatura que serán analizados y trabajados a partir de piezas o fragmentos de piezas que los propios alumnos sugieran en base a sus gustos y motivación.* *La organización temporal de los mismos estará en función de la secuenciación que llevará a cabo el profesor una vez recibidas las propuestas por parte de los alumnos*

de adorno: notas de paso, floreos y apoyaturas. Adaptación de motivos por enlace armónico, transporte o cambio de nivel. *Construcción de Frases-tipo: - Pregunta-respuesta; Por niveles y repetición; Por progresión melódica* *Tema y variaciones: Análisis de un tema. Diferentes tratamientos de un mismo tema: variaciones rítmicas, melódicas y/o armónicas.* *Contenidos a nivel armónico: Acordes triadas y acordes cuatriadas. Uso en estructuras armónicas de 4, 8 y 16 compases. Cadencias. Cuarta y sexta cadencial. Uso inversiones de acordes y dominantes secundarias. Acordes alterados: 6a napolitana y 6a aumentada.* ***3. JAZZ*** *Cifrado. Compás y fraseo swing. Ejercicios rítmicos. Células armónicas basadas en II7 – V – I. Progresiones armónicas. Walking Bass. Voicing. Stride. Improvisación melódica a partir de células melódicas. Escalas principales. La escala de blues. Improvisación a partir de standards de blues. Walking Bass. Tensiones armónicas. Ampliación de la célula II-V-I. Dominantes sustitutas. Dominantes alteradas. Escalas: octotónica, alterada, mixolidia b6, lidi b7, etc*	*durante las dos primeras semanas del curso.*

5 Activitats formatives
Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials
Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Classe presencial *Clase presencial*	Exposició de continguts per part del profesor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. *Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.*	Serà la manera habitual d'adquirir el coneixement./ *Será la manera habitual de adquirir el conocimiento.*	10h.

Classes pràctiques *Clases prácticas*	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. *Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones…, búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.* *Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.*	Serà la manera habitual de desenvolupar les destreses / *Será la manera habitual de desarrollar las destrezas.*	25h.
Exposició treball en grup *Exposición trabajo en grupo*	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. *Aplicación de conocimientos interdisciplinares.*	Serà la forma de participació conjunta./ *Será la forma de participación conjunta.*	4h.
Tutoria *Tutoría*	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. *Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.*	Serà la via per a resoldre dubtes o problemes personals concrets./ *Será la vía para resolver dudas o problemas personales concretos.*	1h.
Avaluació *Evaluación*	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. *Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.*	Serà la manera de portar a la vida "real" els coneixements apresos i destreses desenvolupades./ *Será la forma de llevar a la vida "real" los conocimientos aprendidos y destrezas desarrolladas.*	10h.
		SUBTOTAL	50h.

5.2 Activitats de treball autònom
Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Treball autònom *Trabajo autónomo*	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	Serà la manera en què l'alumne ampliarà el coneixement i investigarà sobre temes relacionats amb la matèria./ *Será la manera en que el alumno ampliará el conocimiento e investigará sobre temas relacionados con la materia.*	15h.
Estudi pràctic *Estudio práctico*	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	Serà la manera de desenvolupar de manera individual les destreses de cadascú. Serà la manera en què l'alumne detectarà les seues pròpies necessitats i el farà saber al professor./ Será la manera de desarrollar de forma individual las destrezas de cada cual. Será la manera en que el alumno detectará sus propias necesidades y lo hará saber al profesor.	30h.

Activitats complementàries *Actividades complementarias*	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... *Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,…*	Serà una altra manera d'ampliar el coneixement./ Será otra manera de ampliar el conocimiento.	5h.
		SUBTOTAL	50h.

TOTAL	100h.

6 Sistema d'avaluació i qualificació
Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació
Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,…
Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,…

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ *INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN*	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) *Porcentaje otorgado (%)*
Les tècniques principals utilitzades per a l'avaluació seran: L'"observació" (estratègia basada en la recollida sistemàtica de dades en el propi context d'aprenentatge: execució de tasques, pràctiques, etc.) i el "diari" (informe personal i informal en el qual es poden trobar preocupacions, sentiments, observacions, interpretacions, hipòtesis, explicacions, etc.). De manera ocasional es farà ús de la tècnica "Prova escrita de resposta oberta" per a comprovar el nivell d'assimilació de conceptes aprehesos. En aquesta prova es valorarà especialment la claredat conceptual manifestada pels alumnes. _____ *Las técnicas principales utilizadas para la evaluación serán:* *La "observación" (estrategia basada en la recogida sistemática de datos en el propio contexto de aprendizaje: ejecución de tareas, prácticas, etc.) y el "diario" (informe personal e informal en el que se pueden encontrar preocupaciones, sentimientos, observaciones, interpretaciones, hipótesis, explicaciones, etc.). De forma ocasional se hará uso de la técnica "Prueba escrita de respuesta abierta" para comprobar el nivel de asimilación de conceptos aprehendidos. En esta prueba se valorará especialmente la claridad conceptual manifestada por los alumnos.*	Todos los instrumentos de evaluacin están relacionado con los resultados de aprendizaje. Tots els instruments d'avaluació estan relacionats amb els resultats d'aprenentatge. *Todos los instrumentos de evaluación están relacionados con los resultados de aprendizaje.*	100 %

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega
Criterios de evaluación y fechas de entrega

1. **La assistència a classe** és obligatòria. Per a poder dur a terme l'avaluació contínua caldrà assistir com a mínim al 80% de les classes (encara que les absències siguen per causes justificades).

Assistència de menys del 79%	Assistència d'entre el 80 i el 100%
No serà possible l'avaluació contínua, per la qual cosa l'estudiant haurà de realitzar un examen de tota la matèria de l'assignatura en la convocatòria de juny. En este cas haurà de disposar de dos companys -duo i trio- per a poder examinar-se de les competències que requereixen interacció entre músics.	L'estudiant serà avaluat amb normalitat, atenent a la resta de criteris d'avaluació de l'assignatura.

2. En les **sessions presencials** es proposaran **activitats creatives col·lectives** que es valoraran atenent als paràmetres següents:
   - Fluïdesa: soltesa a l'improvisar
   - Coherència del discurs; quant a la forma, harmonia, ritme i melodia.
   - Implementació de nous recursos proposats pel professor o la professora
   - Originalitat: ús racional o irracional de possibilitats sonores de l'instrument
   - Flexibilitat: capacitat d'adaptar-se a canvis i successos inesperats
   - Concertació i equilibri sonor a l'improvisar en grup
   - Implicació i actitud positiva al treballar en equip

   Este apartat tindrà un pes del 20% de la nota final.

3. Realització de les **tasques individuals demandades**. Al llarg del curs es proposaran determinades activitats individuals per a realitzar a casa per a les quals s'establiran paràmetres concrets d'avaluació que es donaran a conéixer els alumnes prèviament a la seua realització.

   Este apartat tindrà un valor del 20% de la nota final.

4. Serà requisit indispensable participar en les **dos mostres públiques** que es duran a terme al llarg del curs. Si, per causa justificada, l'estudiant no poguera participar en alguna de les dites mostres o cap d'elles, l'alumne haurà de realitzar un examen a final de curs.

   Per a la valoració de les audicions públiques s'utilitzaran els mateixos paràmetres que en el criteri núm. 2.

   La mostra del primer semestre tindrà un valor del 20%.
   La mostra de final de curs tindrà un valor del 30%

---

1. *La **asistencia a clase** es obligatoria. Para poder llevar a cabo la evaluación contínua habrá que asistir cómo mínimo al 80% de las clases (aún cuando las ausencias sean por causas justificadas).*

Asistencia de menos del 79%	***Asistencia de entre el 80 y el 100%***
No será posible la evaluación continua, por lo que el estudiante deberá realizar un examen en la convocatoria de junio de toda la materia. (En este caso deberá disponer de dos compañeros -dúo y trío- para poder examinarse de las competencias que requieren interacción entre músicos)	*El estudiante será evaluado con normalidad, atendiendo al resto de criterios de evaluación de la asignatura.*

2. *En las sesiones presenciales se propondrán **actividades creativas colectivas** que se valorarán atendiendo a los siguientes parámetros:*
   - *Fluidez: soltura al improvisar*
   - *Coherencia del discurso; en cuanto a la forma, armonía, ritmo y melodía.*
   - *Implementación de nuevos recursos propuestos por el profesor o la profesora*
   - *Originalidad: uso racional o irracional de posibilidades sonoras del instrumento*
   - *Flexibilidad: capacidad de adaptarse a cambios y sucesos inesperados*
   - *Concertación y equilibrio sonoro al improvisar en grupo*
   - *Implicación y actitud positiva al trabajar en equipo*

Este apartado tendrá un peso del 20% de la nota final.

3. *Realización de las **tareas individuales** demandadas. A lo largo del curso se propondrán determinadas actividades individuales para realizar en casa para las cuales se establecerán parámetros concretos de evaluación que se darán a conocer a los alumnos previamente a su realización.*

Este apartado tendrá un valor del 20% de la nota final.

4. *Será requisito indispensable participar en las dos **muestras públicas** que se llevarán a cabo a lo largo del curso. Si, por causa justificada, el estudiante no pudiera participar en alguna de dichas muestras o ninguna de ellas, el alumno deberá realizar un examen a final de curso.*

Para la valoración de las audiciones públicas se utilizarán los mismos parámetros que en el criterio nº 2.

La muestra del primer semestre tendrá un valor del 20%.
La muestra de final de curso tendrá un valor del 30%

6.3 **Sistemes de recuperació**
Sistemas de recuperación
Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)
Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

L'alumnat que no assolisca el mínim d'assistència podrà acreditar els resultats d'aprenentatge mitjançant el procediment següent, disponible en les convocatòries corresponents:

Evidència	**Pes**
Prova pràctica individual: improvisació sobre materials modals, tonals i de jazz, amb reconeixement auditiu i explicació dels recursos utilitzats	60 %
Prova d'improvisació col·lectiva per a comprovar l'escolta, la coordinació i l'adaptació	20 %

Dossier de tasques i reflexió sobre el procés de preparació	20 %
Total	**100 %**

El alumnado que no alcance el mínimo de asistencia podrá recuperar la asignatura acreditando los resultados de aprendizaje mediante el siguiente procedimiento, disponible en las convocatorias correspondientes:

Evidencia	***Peso***
Prueba práctica individual: improvisación sobre materiales modales, tonales y de jazz, con reconocimiento auditivo y explicación de los recursos utilizados	*60 %*
Prueba de improvisación colectiva para comprobar escucha, coordinación y adaptación	*20 %*
Tareas y reflexión sobre el proceso de preparación	*20 %*
Total	***100 %***

7 Bibliografia
Bibliografía

CISNEROS, J.M.; DOÑA, I.; RODRÍGUEZ, J.; MOLINA, E.: Improvisación y acompañamiento. Vol. I y II. Enclave Creativa.
DESPORTES, Y.: Manual práctico para el reconocimiento de los estilos desde Bach a Ravel. Real Musical.

DESPORTES, Y.: Guide d'improvisation. Gerard Billaudot.
DURAND, E.: Traité d'accompagnement au piano. Alphonse Leduc.
GAINZA, Violeta Hemsy de: La improvisación musical. Ricordi americana.
LEVINE, M.: Jazz Theory. Sher Music Co.
MANN, M.: Improvising Blues Piano. Amsco Publications.
MOLINA. E. Tratado de Improvisación al piano. vols. I y II. Real Musical.
MOLINA, E.; GARCÍA VÁZQUEZ, J.R.; ROCA, D.: Tratado de Improvisación al piano. vol. III, Real Musical.
MOLINA, E.; CABELLO, I; ROCA, D.: Armonía. 2 vols. Real Musical.
OSTEREICH, J. & PENNINGTON, E.: Improvisiong & Arranging on the keyboard. Prentice- Hall.
SAWYER, F.J.: Extemporization. STUBINGTON, H.: Practical Extemporization. The Epworth Press.
TOBIN, J. R.: How to improvise piano accompaniments. Oxford University Press.
WRIGHT, D.: From Extemporization to Improvisation. A Practical Guide. Trinity College London.